

9.9 OPATRENIE 9: POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Súlad: Kapitola IX, článok 33, druhá odrážka Nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999

Kategorizácia intervenčnej oblasti:

- 13 Propagácia adaptácie a rozvoja vidieckych oblastí
- 1302 Pozemkové úpravy (Reparcelácia)

Opis opatrenia

Odôvodnenie

Rozdrobenosť pozemkového vlastníctva sa týka jednak veľkosti pozemkov, a tým aj ich počtu, jednak veľkého rozsahu spoluvlastníckych vzťahov rôznych osôb k tomu istému (malému) pozemku a jednak priestorového rozptylu pozemkov toho istého vlastníka a sprevádza ju neúčelný tvar pozemkov a ich nedostatočná prístupnosť.

Priemerná výmera pozemku je 0,45 ha s priemerným počtom 12 – 15 spoluvlastníkov na 1 pozemok (kde spoluvlastnícky podiel vo väčšine prípadov tvorí menej ako 1 m²), pričom počet pôvodných pozemkov (spred socializácie) v 3519 katastrálnych územiach je okolo 12,5 milióna.

Rozdrobenosť pozemkového vlastníctva (sama alebo v spojení s inými okolnosťami) sťažuje, prípadne dokonca v jednotlivých prípadoch vylučuje ich evidenciu, prijímanie vlastníckych rozhodnutí i rozhodovanie orgánov verejnej správy, vznik zmluvných právnych pomerov medzi vlastníckymi a inými osobami (napr. užívateľmi), ako aj vytváranie racionálnych ekonomických subjektov. Napokon, táto skutočnosť je zdrojom vlastníckych a susedských sporov.

Od roku 1964 sa začala budovať aj evidencia právnych vzťahov formou zakladania listov vlastníctva, avšak s významnou výnimkou pozemkov mimo zastavaného územia obce zlúčených do honov poľnohospodárskych a lesných organizácií, ktorých vlastnícke vzťahy neboli evidované ani v písomných, ani v mapových záznamoch evidencie nehnuteľností.

Zápisy do pozemkovej knihy sa od roku 1964 prestali vykonávať; výpisy z nej vydávajú dodnes, pokiaľ čas založenia listu vlastníctva do katastra nehnuteľností je v pozemkovej knihe.

Počas kolektívizácie v poľnohospodárstve a následného vykonávania hospodársko-technických úprav majetkov zostalo z pôvodných 12,5 mil. pozemkov evidovaných v pozemkovom katastri iba 4,7 mil. nových pozemkov, ktoré sú v extravilánovej časti katastrálnych území (mimo zastavaných území obcí) a evidované v rozsahu 90 % užívateľov.

Označenie hraníc pôvodných pozemkov bolo zrušené. Dnes sú identifikovateľné iba obtiažnym a nákladným meraním. Tieto zmeny sú často sprevádzané aj zmenou kultúry pozemku.

Negatívny dopad na evidenciu právnych vzťahov mala aj pôvodne dlhšia vydržacia lehota (ako v rakúskej časti monarchie) a časté zmeny právnej úpravy vydržania vlastníctva (na určitú dobu dokonca upustenia od neho), ako aj niektoré špecifické inštitúty uhorského majetkového práva (napr. osadníci).

V dôsledku rôznych okolností najmä od päťdesiatych rokov veľa pozemkov nebolo predmetom dedičského konania. Ak tieto boli súčasťou extravilánu, často boli v dedičských rozhodnutiach nedostatočne identifikované.

Vývoj disponovania s pozemkovým vlastníctvom a jeho evidencie má za následok existenciu tzv. nedoložených právnych vzťahov (t.j. vzťahov, ktoré nemožno doložiť osvedčovacími listinami).

Dlhodobá dominancia užívateľských vzťahov nad vlastníckymi, urbanizácia a rozvoj priemyselných a iných činností v dovtedy prevažne poľnohospodárskej krajine, spôsobili zmeny v hospodárskom stave pozemkov a viacero ďalších zmien v pozemkovom vlastníctve, ktoré komplikujú, prípadne vylučujú obnovenie jeho pôvodného stavu.

Vyriešenie týchto problémov je základným predpokladom aj na vytvorenie rovnakých podmienok pre podnikanie v poľnohospodárstve a podniky rôznych veľkostí, zlepšenie infraštruktúry v poľnohospodárstve (výstavba prístupových komunikácií, ochrana proti erózii, ekologické opatrenia atď.) a stabilizáciu obyvateľov vidieka a kvality ich života.

Prepojenie s inými opatreniami

Dosiahnutie cieľov definovaných v tomto opatrení bude napomáhať k lepšej realizácii všetkých opatrení, ktorých realizácia je spájaná s využívaním poľnohospodárskej a lesnej pôdy (Investície do poľnohospodárskych podnikov, Lesné hospodárstvo, Diverzifikácia poľnohospodárskych činností, Znevýhodnené oblasti Agroenvironmentálna podpora, Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy).

Hlavný cieľ

Vypracovať a realizovať projekty pozemkových úprav pre nové priestorové a funkčné usporiadanie územia.

Špecifické ciele

- Usporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom;
- Zabezpečiť prístup k pozemkom;
- Vytvoriť podmienky pre racionálne riadenie a rozvoj trhu s pôdou;
- Zvýšiť ekologickú stabilitu krajiny;
- Zlepšiť podmienky životného prostredia využitím MÚSES, ktorý je povinnou súčasťou každého projektu pozemkových úprav v súlade so Zákonom NR SR č. 330/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

Činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi napr.:

- vypracovanie úvodných podkladov, ktoré zahŕňajú operát obvodu projektu pozemkových úprav, aktualizáciu BPEJ a ocenenie pozemkov, register pôvodného stavu, všeobecné zásady funkčného usporiadania územia a MÚSES;
- vypracovanie návrhu nového usporiadania územia v obvode projektu pozemkových úprav, ktorého obsahom sú zásady pre umiestnenie nových pozemkov, plán verejných zariadení a opatrení a plán spoločných zariadení a opatrení v nadväznosti na MÚSES, rozdeľovací plán vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu;
- vytvorenie možnosti pre následné vysporiadanie vlastníckych a užívateľských vzťahov k pozemkom v obciach, na ktorých ležia rómske osídlenia;
- vykonanie projektu pozemkových úprav, ktoré zahŕňa vytýčenie a označenie lomových bodov hraníc nových pozemkov v teréne v obvode projektu pozemkových úprav, aktualizáciu registra pôvodného stavu a rozdeľovacieho plánu vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu a rozdeľovací plán vo forme geometrického plánu alebo obnovu operátu novým mapovaním;
- vypracovanie vykonávacej dokumentácie projektu pre výstavbu plánovaných spoločných zariadení a opatrení v projekte pozemkových úprav;
- sprístupnenie parciel výstavbou siete ciest pozostávajúce z prípravy projektovej dokumentácie a výstavby na mieste;
- ochrana pôdy pred veternou a vodnou eróziou realizáciou protierózných opatrení pozostávajúca z prípravy projektovej dokumentácie a výstavby na mieste;
- vytvorenie podmienok ekologickej stability a krajinskej biodiverzity vykonaním opatrení na ochranu životného prostredia pozostávajúce z prípravy projektovej dokumentácie a výstavby na mieste;
- zabezpečenie krajiny pred prívalovými vodami a podmáčaním, ako aj zdroja vody na krytie vlhového deficitu vykonaním vodohospodárskych opatrení pozostávajúce z prípravy projektovej dokumentácie a výstavby na mieste.

Kritériá spôsobilosti**Všeobecné:**

- Investície sa musia realizovať na území Slovenskej republiky
- Žiadateľ musí deklarovať, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov
- Projekt sa musí začať realizovať do 6 mesiacov od podpísania zmluvy s PPA a ukončiť najneskôr do 3 rokov od podpísania zmluvy s PPA.

Špecifické:

- všetky projekty sa musia nachádzať v stanovených katastrálnych územiach.

Neoprávnené náklady

v rámci tohto opatrenia sa neposkytne podpora na žiadne investície tvoriace zisk v katastrálnych územiach, ktoré nie sú podporované podľa zákona č. 330/1991 Z.z. o pozemkových úpravách v znení neskorších predpisov a s ním spojenými právnymi normami, ktoré upravujú činnosti pri vykonávaní pozemkových úprav.

Oprávnený žiadateľ

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, odbor pozemkových úprav

Konečný príjemca

Priamy – okresný pozemkový úrad

Nepriamy – vlastníci pôdy na Slovensku najmä poľnohospodári

Geologická alokácia

Oblasť Cieľa 2 – Bratislavský kraj

Druh a výška podpory

Druh pomoci: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková

Výška podpory:

Výšku podpory z EAGGF a národných zdrojov upravuje článok 29 (3) nariadenia 1260/1999

Pozemkové úpravy	EAGGF %	Národné zdroje (ŠR SR) %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti cieľa 2	50	50	100

Oprávnené náklady na jeden projekt:

Minimum 10 000 €

Maximum 1 mil. €.

Finančný rámec opatrenia 9

(v mil. € – bežné ceny)

Rok	Celkové výdavky	celkom	Verejné výdavky		Súkromné výdavky
			EAGGF	ŠR SR	
2004	0,417312	0,417312	0,208656	0,208656	0,000000
2005	0,468416	0,468416	0,234208	0,234208	0,000000
2006	0,521192	0,521192	0,260596	0,260596	0,000000
2004-2006	1,406920	1,406920	0,703460	0,703460	0,000000